

Historische bijdragen

Van boer bij Kampen tot graaf van Rozenburg

door Kees Schilder

Op 18 mei 1810 verhief koning Lodewijk Napoleon zijn minister van waterstaat mr. Adriaan Pieter Twent in de adelstand met de titel graaf van Rozenburg. Hoewel geboren in Delft, blijkt mr. Adriaan Pieter af te stammen van een Kamper familie. In het onderstaande artikel zal vooral een overzicht worden gegeven van de oudste generaties van de later adellijke familie Twent. Duidelijk zal dan worden dat de stamvader van deze familie in de 15de eeuw als boer in de stadsvrijheid van Kampen woonde. Waarom de koning hem de hoogste adellijke titel van het Koninkrijk Holland gaf, blijkt uit een open brief, welke werd gepubliceerd in de *Haarlemsche Courant*.¹

Mijn heer, mijn neef.

Sedert vier jaren, dat ik u heb geroepen, om uw land en mij, aan het hoofd van een gewichtig bestuur, van dienst te zijn, hebt gij mij bestendig blijken van ijver en trouw gegeven.

Ik ben u vele verbeteringen in den waterstaat verschuldigd. Gij hebt het grootste deel gehad aan de belangrijke werken van Katwijk, van den Slaperdijk en van de Linge.

U een bewijs willende geven, heb ik u, bij een akte, op heden, den rang en titel van Graaf van Rozenburg toegestaan. Intussen dat het heraldiek-kollegie u de officieele stukken doe toekomen, heb ik de eerste willen zijn, u daarvan kennis te geven.

Hierop, mijn neef, bid ik God, dat hij u in zijn heilige bescherming houde.

Amsterdam, den 18den van bloeimaand 1810.

Lodewijk Napoleon.

De koning noemde zijn minister van waterstaat, zoals uit bovenstaande brief blijkt 'neef'. Staatshoofden noemden vroeger andere staatshoofden in hun briefwisseling soms neef, ook al waren zij niet verwant, maar dat Lodewijk Napoleon zijn minister van waterstaat ook in deze vorm aanschreef, mag wel als uitzonderlijk worden beschouwd.

Mr. Adriaan Pieter Twent werd op 5 februari 1745 geboren in Delft als zoon van Willem Twent en Agatha Hoogwerff. Na de dood van zijn vader, die in 1750 stierf, verhuisde hij met zijn moeder en de rest van het gezin naar Leiden, waar hij eerst de Latijnse school bezocht en later de Hogeschool. Hij promoveerde in 1764 in de rechten. In 1765 trouwde hij met Catharina Maria van Vredenburg, een Delftse burgemeestersdochter. Niet veel later verhuisde hij met zijn vrouw naar Gouda, waar hij het via andere betrekkingen bracht tot burgemeester. Uit hoofde van die functie nam hij in 1778 zitting in de Staten van Holland en van 1787 tot 1790 in de Staten Generaal. In 1791 werd hij hoogheerraad van Schiedland en in 1794 gecommitteerde in het hoogheerraadschap van Rijnland. Na een aantal andere functies op waterstaatkundig gebied te hebben bekleed tijdens de jaren van de Bataafse Republiek, werd hij onder koning Lodewijk Napoleon minister van Binnenlandse zaken en Waterstaat.

Twent was erg rijk. Van zijn grootouders van vaderszijde erfde hij veel bezittingen en geld. Ook zijn moeder, een dochter van Adriaan Hoogwerff, heer van Rosenburg, was rijk. Van grootvader Hoogwerff erfde hij de titel heer van Rozenburg. In Wassenaar bezat Adriaan Pieter het landgoed De Pauw, dat hij gebruikte als zomerresidentie. Daarnaast kocht hij het, eveneens in Wassenaar liggende, landgoed Raaphorst. Als bezitter van dit goed noemde hij zich heer van Raaphorst.

Nadat koning Lodewijk Napoleon onder druk van zijn broer keizer Napoleon in 1810 afstand van de troon van Holland deed, bekleedde Pieter Adriaan Twent nog een aantal openbare functies. Hij deed zijn werk zo goed dat keizer Napoleon hem benoemde tot Comte de l'Empire, dus tot graaf van het keizerrijk. Zijn laatste levensjaren sleet Twent op zijn landgoed De Pauw in Wassenaar, waar hij op 28 juni 1816 kinderloos overleed.

Mr. Adriaan Pieter Twent van Raaphorst
(1745-1816). Portret op koper.
Rijksmuseum Amsterdam.

Uit het bovenstaande blijkt geen verband met de stad Kampen. Speurend in adelsboeken en gedrukte genealogische bronnen bleek dat er tussen de familie van Adriaan Pieter Twent en de stad Kampen toch een verband bestaan heeft.

Twent in de genealogische literatuur

Om iets te weten te komen over adellijke geslachten doet men er verstandig aan om eerst te kijken in de 'rode boekjes'. Dat zijn de, voor het eerst in 1906 verschenen, in rode banden gebonden Jaarboekjes van de Nederlandse Adel. De familie Twent werd voor de eerste keer opgenomen in het deel van 1910. Aan het begin van de tekst staat dat deze familie is uitgestorven. Als stamvader van het geslacht, aangeduid met generatie I, wordt een Evert Twent opgevoerd die 1580 in Delft woonde. Als laatste mannelijke nakomeling, generatie VIII, wordt genoemd Anthony Cornelis Twent, geboren in Amsterdam in 1771, viceadmiraal, inspecteur van het loodswezen, verheven in de Nederlandse adel in 1815, overleden in Den Haag in 1852. Uit zijn huwelijk (1815) met een baronesse Van Heerdt, had hij een dochter, jonkvrouwe Catharina Roberdina Jacoba Twent, die als laatste van haar geslacht in 1868 te Wiesbaden is gestorven.

Door de adelsverheffing van Anthony Cornelis Twent behoorde het geslacht tot de Nederlandse adel, want Adriaan Pieter Twent behoorde, omdat hij door Napoleon tot Comte de l' Empire was verheven, tot de Franse adel.

De eerste drie generaties Twent kwamen volgens het adelsboekje van 1910 uit Delft. De vierde generatie was een Lambert Twent, geboren in Kampen in 1642, die later naar Delft ging en daar postmeester werd.

Het adelsboekje van het jaar 1952 verschilt op een aantal punten aanzienlijk met dat van het jaar 1910. In het deel van 1952 wordt bij het hoofdstuk Twent begonnen met te vermelden dat de geadelde tak van de familie Twent in 1868 is uitgestorven. Als eerste generatie wordt nu geen Evert opgevoerd maar een Lambert Evertsz, die in Kampen is overleden op 22 september 1639. Zijn zoon was Zeger Twent en zijn kleinzoon was Lambert Twent, die postmeester in Delft werd. Vanaf deze Lambert is er weinig verschil met het adelsboekje van 1910.

In het deel van 1952 wordt nog opgemerkt dat het geslacht Twent mogelijk afkomstig was uit Emmerik, waar een zekere Lambert Twent omstreeks 1580 richter was. Bij uitgeverij W.P. van Stockum in Den Haag verscheen in 1949 een boekje van de hand van W.J.J.C. Bijleveld die vele jaren één van de redacteuren van het adelsboekje was geweest en toen, na zijn pensionering, een boekje open deed over alle Nederlandse adellijke geslachten, waarvan er enkele voor wat betreft hun verheffing niet best van af kwamen. Van de Twents schreef hij dat de familie in het midden van de

16de eeuw onder patroniemen voorkwam in Kampen, doch dat de naam onmiskenbaar op een oorsprong uit Twente duidt. Hij schreef ook dat er mogelijk een niet geadelde tak van de familie in Frankrijk leeft.

Mr. M.G. Wildeman publiceerde in het tijdschrift *De Wapenheraut* van 1906 een fragment-genealogie Twent, aanvangende met Lambert Twent, postmeester te Delft. Hij schreef dat van een afkomst uit Delft van deze familie Twent geen enkel bewijs is gevonden. Volgens hem zou een langdurig onderzoek in Kamper en Zwolse bronnen de afkomst van de familie aan het licht brengen. Wildeman schreef dat hij dat aan Overijsselse navorsers zou overlaten.

M.C. Sigal jr. schreef in jaargang 1930 van het tijdschrift *De Navorsers* [blz. 92] dat de stamvader van het geslacht een Lambrecht Twent was, die zich komende uit Gulik in Delft vestigde. Diens kleinzoon, ook Lambrecht geheten, was oprichter van de posterijen in Delft.

Mr. A. Haga, stelt in een artikel over de oudste generaties Twent dat de eerste twee generaties uit de oudste adelsboekjes kunnen worden geschrapt en dat de stamreeks moet beginnen met Lambert Evertsz Twent, overleden in Kampen op 22 september 1639. Deze Lambert was volgens Wildeman getrouwd met Geertruid Barends. Verder volgt Wildeman de stamboom zoals die in latere adelsboekjes werd opgenomen.

Het is niet mijn bedoeling om verder in te gaan op de beschrijving van de stamboom van de familie Twent zoals die over zeven generaties, te beginnen met de in 1639 overleden Lambert Evertsz Twent, is opgenomen in de laatste adelsboekjes. Zoals gezegd wil ik proberen aan te tonen dat de stamvader van de later adellijke familie Twent in de 15de eeuw in de stadsvrijheid van Kampen woonde. Om dat te kunnen doen heb ik gebruik gemaakt van mijn eigen aantekeningen. Gedurende de vele jaren waarin ik meerdere keren per week in het Kamper gemeentearchief kwam om de oude registers door te nemen, heb ik speciaal aandacht geschonken aan een aantal oude Kamper families, waaronder ook de familie Twent. Op die manier verzamelde ik honderden aantekeningen over de Twents vanaf het einde van de 15de eeuw tot het begin van de 18de eeuw. Met behulp van die aantekeningen en aanvullend onderzoek kwam ik tot het volgende.

De oudste generaties

I Herman Johansz Twent is de eerste met de naam Twent die in Kamper bronnen wordt genoemd. In 1486, de verdere datering ontbreekt, had Hermans vrouw Lubbe een geschil met Orber Hase over een huis in de

Naalde waarin Herman en Lubbe toen woonden. Elk van de partijen koos twee scheidslieden en samen kozen zij een vijfde man, een zogenaamde overman, die onpartijdig moest zijn, om een oordeel te vellen. Deze scheidslieden bepaalden dat Orber een aan het huis gebouwde stenen kamer mocht behouden, evenals de mest op de vaalt en het op het land staande riet. Daaruit valt af te leiden dat Herman en Lubbe de rest van de boerderij mochten behouden. Waarschijnlijk betreft het hier een verdeling van een nalatenschap.²

Wat er precies met de Naalde werd bedoeld, is niet bekend. Anno 2007 herinnert de Naaldeweg in de vroegere gemeente Kamperveen, nu gemeente Kampen, ons nog aan dit erf of stuk land. Deze weg begint precies op de grens van het oorspronkelijke stadsgebied van Kampen, daar waar de Nieuwe Dijk eindigt, en loopt door tot aan het Gelders gebied.

Herman en zijn vrouw Lubbe bekenden op 23 januari 1486 dat zij bij Gerbrant Brinckman een schuld hadden van 25 rijnsse guldens.³ Uit een getuigenis van 21 november 1487, hij heet dan Herman Jansz andersz genoemd Twent, blijkt dat hij handelde in vee.⁴ Uit andere bronnen blijkt dat Herman onder meer handelde in paarden.⁵ De laatste keer dat Herman wordt genoemd is in een aantekening van november 1494, wanneer hij, samen met zijn zoon Ricolt, borg is voor zijn zoon Evert.⁶ Hermans vrouw Lubbe had ook bemoeienis met de paardenhandel; zij had van Dirk Kerckhof in 1493 een paard gekocht waarvoor zij hem 16 ponden zou betalen.⁷

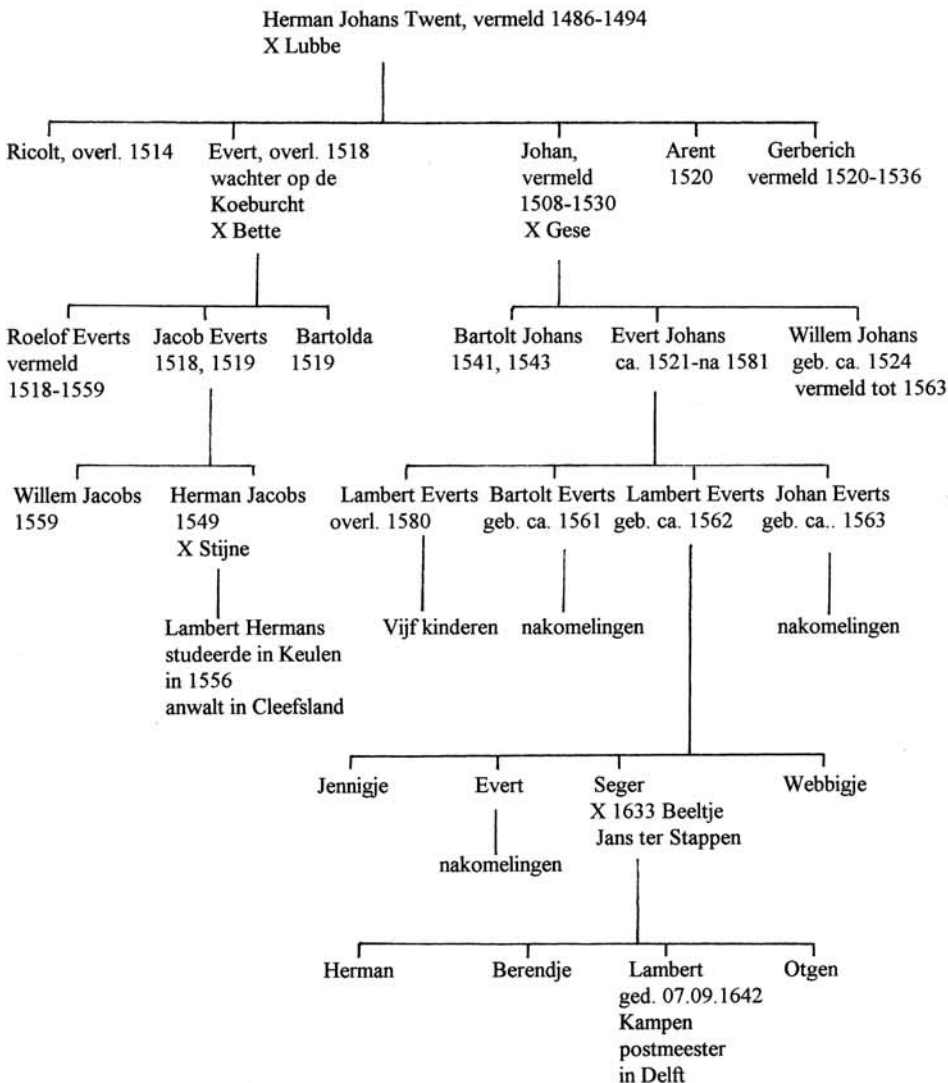
Omdat Herman Jansz de toevoeging 'andersz genoemd Twent' bij zijn naam kreeg, kan men afleiden dat hij waarschijnlijk de eerste in de omgeving van Kampen was die onder deze naam bekend stond.

Kinderen van Herman Johansz Twent

Van Herman zijn vijf kinderen bekend, vier zonen en een dochter. De volgorde waarin zij werden geboren is niet bekend.

1 Ricolt Hermansz Twent, die omstreeks 1460 zal zijn geboren, werd voerman genoemd, maar hij was naar onze maatstaven gerekend meer een transportondernemer. Hij woonde in 1490 in Kampen in een straat die toen Boven de Poort werd genoemd, maar die nu bekend staat als de Graafschap. In het oudste boek van jaarkeuren wordt zijn naam aangetroffen in 1490 en 1492 wanneer hij termijnen van een boete waartoe hij was veroordeeld, voldoet.⁸ In 1494 en in 1498 was Ricolt borg voor zijn broer Evert Hermansz Twent, welke was veroordeeld tot een boete van vijftig herenponden omdat hij iemand een wond had toegebracht.⁹

**Overzicht van de oudste generaties Twent
in Kampen**

Stamboom van de familie Twent. Opgemaakt door Kees Schilder.

Ricolto vervoerde mensen en goederen naar soms verre plaatsen. Zo was hij eens in Bremen, waar hij volgens een op 8 oktober 1506 gegeven getuigenis van een zekere Geert van Herdenberch een huis kocht dat in Hardenberg stond voor een som van veertig goudguldens.¹⁰ Hij had minsten één knecht; in 1514 wordt de naam van Jan Camp, knecht van Ricolto Twent, in de bronnen aangetroffen.¹¹

Ricolto Twent is omstreeks mei 1514 in Munster overleden, zoals blijkt uit een tweetal getuigenissen, afgelegd ten overstaan van schepenen van Kampen. In de eerste getuigenis, afgelegd in april 1514, verklaart Herman Kistemaker dat hij er afgelopen Vasten bij was toen Ricolto Twent wilde terugkomen op een eerder gedane belofte. Hij had namelijk aan Jacob Dodensz beloofd om hem financieel te steunen op zijn bedevaart naar Sint Jacob in Galicië, door de haver voor het paard waarmee Jacob op reis ging te betalen. Van die belofte wilde hij af door te zeggen dat hij dronken was toen hij de belofte deed. Jacob Dodensz deed er niet moeilijk over en schold Ricolto de betaling van de haver kwijt, op voorwaarde dat deze enige van zijn zaken zou regelen tijdens de tocht naar Sint Jacob. Dat beloofde Ricolto. Onder de aantekening staat dat Ricolto korte tijd later is gestorven. De tweede getuigenis werd afgelegd op 19 mei 1514 door Thonis van de Grave. Die had Ricolto Twent, kort voordat hij naar Munster zou reizen, uitstel van een betaling gegeven. In de aantekening van deze getuigenis staat dat Ricolto in Munster was gestorven.¹²

De eerste vrouw van Ricolto heette Lamme. Zij werd in 1495 veroordeeld omdat zij iemand geld schuldig was van een aam wijn die zij gekocht had, maar niet had betaald. In 1497 werd Lamme, de vrouw van Ricolto Twent, veroordeeld tot het betalen van een boete van tien herenponden, waarvoor haar vader Johan Lambertsz en haar broer Johan borg stonden.¹³

De tweede vrouw was waarschijnlijk Lubbe Johans. Het woord waarschijnlijk mag niet ontbreken, want uit een getuigenis van 20 september 1513 blijkt dat Ricolto Twent en Lubbe, de dochter van Johan Stevens, elkaar beloofd hadden om een huwelijk aan te gaan, maar wel onder voorwaarden. Een van de voorwaarden was dat er een dwangsom van twintig goudguldens moest worden betaald door degene die de trouwbelofte niet zou nakomen. Met instemming van de wederzijdse verwanten werd die som later teruggebracht tot tien goudguldens. Het is niet ondenkbaar dat één van de toekomstige echtgenoten zich heeft bedacht en liever de dwangsom betaalde dan een huwelijk aan te gaan.¹⁴

Als erfgenamen van Ricolt Twent verkochten zijn broers Evert en Johan op 20 januari 1515 een huis Boven de Poort.¹⁵

2 Evert Hermansz Twent, volgt IIa

3 Johan Hermansz Twent, volgt IIb

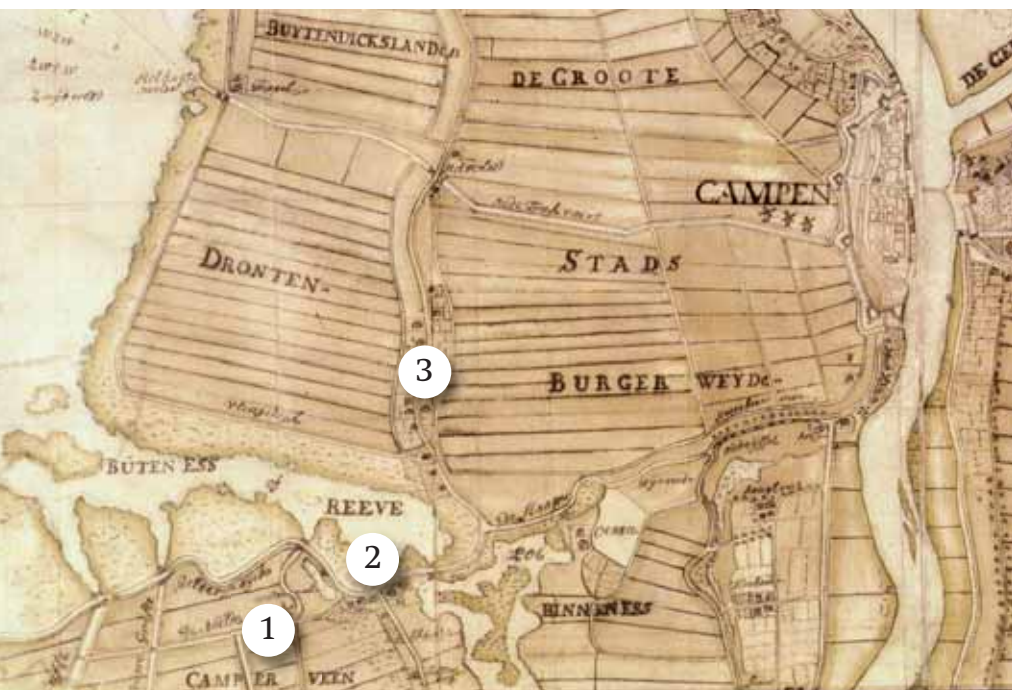
4 Arent Hermansz Twent. Hij en zijn broer Johan Twent voerden als mombers [voogden] van hun zuster Gerbrich, de weduwe van Willem Wolters, in 1520 een proces over de eigendom van een erf op Kamperveen.

5 Gerberich Twent. Als weduwe van Willem Wolters voerde zij in 1520, met haar broers Johan en Arent als mombers, een proces tegen Johan Schepelaar over het bezit en gebruik van een erf op Kamperveen. Johan Schepelaar werd in het gelijk gesteld, omdat hij documenten kon tonen waaruit bleek dat wijlen zijn vader Geert Schepelaar rechten op het erf had. Gerberich toonde geen schriftelijke bewijzen van haar rechten. Tot zij deze bewijzen kon tonen mocht zij het erf van Schepelaar pachten of een andere overeenkomst met hem sluiten. Dit oordeel heeft haar broer Johan in de bischoppelijke klaring aangevochten.

Gerberich had al eerder, namelijk in 1517, onenigheid met Johan Schepelaar, die voor de schout van Kampen haar man Willem Woltersz had aangesproken voor verschuldigde boter en een geldbedrag. Schepelaar eiste dat Willem daarvoor borgen zou stellen. Daarop werd Johan Twent borg voor zijn zwager Willem Woltersz voor een som van drie Franse schilden. Voor een hoger bedrag wilde hij geen borg zijn.¹⁶

In 1525 procedeerde David Willemsz bij de Kamper rechtbank tegen Gerberich, de zuster van Johan Twent, maar waar het over ging, wordt niet vermeld.¹⁷

Gerberich kreeg in juni 1536 opnieuw onenigheid met Johan Schepelaar. Het lijkt dat de uitkomst van het proces dat zij in 1520 tegen hem had gevoerd niet ongunstig voor haar was afgelopen, want zij werd, volgens enkele getuigen, slechts verplicht om Johan voor het erf dat zij in bezit had een jaarlijkse vergoeding van 3½ oude Franse schilden te geven. De getuigen waren er vijftien jaar tevoren bij geweest, toen in de Sint-Nicolaaskerk een overeenkomst was gesloten tussen Johan Schepelaar en Gerberich Twent. Een andere getuige, een zuster van Johan Schepelaar, had wel gehoord dat Gerberich haar broeder jaarlijks 3½ Franse schilden moest geven, maar zij

Het woongebied van de eerste generaties Twent, aangegeven op de 'Caerte van de vrijheyd der stad Campen'. Johan Muller, 1724. Collectie: Gemeentearchief Kampen.

1. De Naaldeweg - 2. Plaats waar het veer over de Enk lag. - 3. De Zwartendijk.

wist niet of Gerberich daarvoor de eigendom van het goed zou krijgen. In september 1536 bepaalde een viertal scheidslieden dat Gerberich en Berent NN, met wie zij hertrouwd was, het erf hun leven lang mochten gebruiken. Na hun dood kwam het erf aan Johan Schepelaar en zijn erfgenamen. Berent en Gerberich moesten de kosten van het erf, zoals het morgengeld, het akkersgeld, het huisstedengeld en de kerktijns betalen en zij hadden ook de verplichting tot het onderhoud van de bij het erf behorende dijken, dammen, wegen en weteringen. Voortaan moesten zij elk jaar op Sint-Maartensdag aan Johan Schepelaar een vergoeding van 10½ herenponden geven. Zij mochten geen hout kappen binnen de daarvoor staande tijd en zij mochten in het erf geen turf steken. Als Berent en Gerberich van het erf zouden vertrekken, dan moest Johan Schepelaar hen de waarde van de opstallen betalen, of hij moest hen alles laten wegvoeren. Het houtgewas dat door Berent en Gerberich was geplant, moest Johan hen dan, zoals vol-

gens landrecht verplicht was, vergoeden. Uit de akte blijkt dat het erf was gelegen op Kamperveen tussen de Oudewetering en de Nieuwewetering.¹⁸ Nog is de kwestie tussen de Twents en de Schepelaars niet helemaal over, want uit een proces dat gevoerd werd voor Zweer Hilbrink, schout van Wilsom, blijkt dat er, in strijd met eerdere afspraken, toch turf is gegraven uit het erf, dat nu met de naam Santbrinck te Kamperveen wordt aangeduid, door de aangeklaagde in pacht gehouden van de eiser, te weten mr. Jaspar Schepelaar, gemachtigde van zijn vader Johan Schepelaar. De gedaagde was Herman Jacobsz Twent, die rechthebber was van de verweerders Jan Zomer en Gerberich Twent. De uitslag van het proces heb ik niet kunnen vinden. Of genoemde Jan Zomer de derde man van Gerberich was, is niet zeker. Het blijkt niet uit de akte, maar het is mogelijk.

Ila Evert Hermansz Twent. Hij was, evenals zijn broer Ricolt, transport-ondernemer. Daarnaast was hij landbouwer, paardenhandelaar, pachter van het veer over de Enk en wachter op de Koeburcht. Hij was ook nog burger van Kampen.¹⁹ De eerste vermelding van Evert Twent is te vinden in een aantekening van 3 augustus 1489, wanneer hij bekend dat hij een som van negen herenponden schuldig is aan Johan van Roederlo.²⁰ Vervolgens wordt zijn naam in de bronnen ruim honderd keer aangetroffen, waarvan een aantal keren in negatieve zin. Vanaf 1492 staat hij met enige regelmaat in het beklagdenbankje wegens ruziemaken, al dan niet onder invloed van alcohol.

In 1494 heeft hij iemand een wond toegebracht in de Stove, een berucht badhuis. Omdat het in de nacht had plaatsgevonden, werd hij gestraft met verbanning uit de stad en een boete van vijftig herenponden. In 1496 werd hem weer de stad ontzegd, omdat hij Herman Dirksz aan de Zwartendijk een wond had toegebracht. Evert was echter tevoren al uit de stad gevlucht om zijn straf te ontlopen, maar dat hielp hem niet, want hij werd veroordeeld tot een boete van 25 herenponden. Hij mocht later wel weer in de stad komen, maar de boetes moesten betaald worden. Zijn vader Herman en zijn broer Ricolt stonden borg voor de betaling. Zelf kreeg Evert ook wel eens klappen. In 1503 werd hij nabij de Koeburcht verwond door Wolter Bruijne.²¹ Tot 1509 heeft het geduurd voor Evert al de termijnen van zijn opgelegde boetes had voldaan.²² Intussen was hij weer beboet voor het uitschelden van de koster. Van zijn bezigheden als landbouwer en voerman zijn zoveel aantekeningen te vinden dat het niet doenlijk is om alles te vermelden. Ik zal daarom slechts een paar opmerkelijke zaken aanhalen. In

juni 1513 kreeg Evert op een weg in de polder Mastenbroek ruzie met Herman Kerckhof. Herman sloeg Evert met een hellebaard, waarop de zoon van Evert op Herman schoot met een boog en hem een pijl in zijn been joeg. De aanleiding voor de ruzie begon in het huis van de koster van Mastenbroek, waar Evert de jonge Johan Duvel tegen de grond had geslagen. Daar had Herman Kerckhof iets van gezegd. Op de weg naar Kampen reed Evert met zijn wagen Herman achterop en toen begon de ruzie. De verklaringen van de opgeroepen getuigen waren niet gelijklopend, want iemand beweerde dat de zoon van Evert een pijl in zijn been kreeg, nadat hij een houweel naar de vechtende had gegooid, zonder echter iemand te raken. Jan Duvel, waarmee de ruzie was begonnen, zei dat Evert hem met een kan had gegooid. Andere getuigen beweerden dat, toen zij bij de vechtenden kwamen, Herman al een wond aan zijn hoofd en een wond in de rug had. In 1514 kreeg Evert het in de herberg De Marienburg aan de stok met Timan Florisz, die hij een glas bier tegen zijn hoofd gooide, zonder dat daar volgens Timan enige aanleiding voor was. Zelfs met zijn broer Johan kreeg Evert een keer onenigheid. Ze wilden gaan vechten nadat er over en weer woorden waren gevallen, maar omstanders haalden hen uit elkaar. Veel ruzies begonnen in herbergen, waar soms na het nuttigen van veel bier de gemoederen verhit raakten.

In 1509 werd Evert aangesteld tot bewaarder of wachter van de Koeburcht.²³ In de jaren 1515 en 1516 was hij daarnaast pachter van het veer over de Enk. Het veer over de Enk werd elk jaar openbaar verpacht in de stadswijnkelder. Evert was in 1515 en in 1516 de hoogste bieder met respectievelijk 120 en 170 herenponden. Hij zal niet zelf het veer hebben bediend, daarvoor had hij de gelegenheid niet vanwege zijn andere bezigheden, maar hij stelde een veerman aan die hij loon betaalde. Hij betaalde overigens de pacht-sommen in termijnen. Een nog niet betaalde termijn van 1515 werd vele jaren later door zijn zoon Roelof voldaan.

Als wachter van de Koeburcht kreeg hij een jaarlijkse vergoeding van de stad Kampen van 32 herenponden, te ontvangen in twee termijnen. Bovendien ontving hij zes herenponden per jaar kledinggeld, een bedrag dat ook de stadsboden en stadsroedendragers jaarlijks beurden om de bij hun waardigheid behorende kleding aan te schaffen.

Everts welstand moet niet gering zijn geweest. Hij handelde, transporteerde mensen en goederen en had als wachter van de Koeburcht ook het recht om de nabij gelegen wateren te bevissen of te laten bevissen.

Evert Twent is ongelukkig aan zijn einde gekomen. Hij werd in 1518 dood-

geslagen nabij het erf Keulvoet, dat dicht bij de Koeburcht lag. Thijs Raven en zijn zoon Reiner getuigden op 5 oktober 1518 dat zij onlangs in de nacht visten tegenover Keulvoet, toen zij hoorden dat er in de verte gevochten werd. Een uur later voeren zij bij de molen over om èsselingení (roofkarpers) te vangen. Toen zij daar aankwamen zagen zij twee mannen uit het huis van de molenaar komen. Een van hen zei: daar ligt hij, bij de dijk. Getuigen kenden de mannen niet. Zij verklaarden verder dat in die nacht twee maagden paarden van de bleek joegen. Een andere getuige, te weten Hendrik Albertsz, had Evert Twent tevoren nog gezien in gezelschap van Johan Batenburch.²⁴ In de oude registers is niets te vinden over de daders van de doodslag op Evert Twent. Evert was gehuwd met Bette, die voor het eerst als zijn vrouw wordt genoemd op 28 april 1506, toen zij bekende dat zij bij Huge Claesz een schuld had voor een van hem gekochte schuit. Tot 1519 wordt haar naam nog een tiental keren aangetroffen in diverse akten. De laatste keer als Bette, weduwe van Evert Twent. Van Evert Twent zijn drie kinderen bekend.

IIIa Roelof Evertsz Twent. Hij werd in 1519 in wijlen zijn vaders plaats aangesteld tot wachter van de Koeburcht tegen een loon van 32 herenponden. Hij heeft die functie bekleed tot de Koeburcht in 1527 door de Geldersen werd bezet. De Koeburcht werd, nadat die door de keizerlijke stadhouder George Schenck van Toutenburg, met behulp van de Kampenaren op de Geldersen was heroverd, afgebroken. Van 1532 tot 1559 komt Roelof Evertsz Twent nog voor als wachter van de Koeburcht, vanaf 1547 tegen een jaarlijkse vergoeding van tachtig herenponden en zes herenponden voor kledinggeld. Hoewel de burcht was afgebroken bleef de functie nog vele jaren bestaan, want aan deze functie was het onderhoud van wegen en dijken in de omgeving verbonden en dat onderhoud moest uiteraard wel blijven gebeuren.²⁵

Als pachter van viswater en als aannemer van dijkwerken komt Roelofs naam in de bronnen vele malen voor. Ook als pachter van land nabij de Enk wordt zijn naam enkele keren aangetroffen. In 1532 voerde de pastoor van Kamperveen een proces tegen hem vanwege het niet betalen van een jaarlijkse rente, gaande uit land dat Roelof had gepacht. Namen van vrouw of kinderen van Roelof Everts Twent heb ik niet aangetroffen.

IIIb Jacob Evertsz Twent. Hij en zijn broer Roelof verklaarden op 19 november 1518 dat wijlen hun vader Evert Twent geld schuldig was aan Willem Petersz.²⁶ Jacobs naam wordt in twee andere akten uit 1519 ook nog aange-

troffen. Zijn zonen waren ongetwijfeld Herman Jacobsz Twent en Willem Jacobsz Twent.

1 Herman Jacobsz Twent trad omstreeks 1549 op als rechthebber van Jan Zomer en zijn vrouw Gerbrich Twent, die in een proces gewikkeld waren met hun landheer Johan Schepelaar.²⁷

2 Willem Jacobsz Twent was in 1559 voogd over Lambert Hermansz Twent, de in het buitenland verblijvende zoon van wijlen zijn broer Herman. Hermans weduwe Stijne Hermans verkocht in dat jaar een stuk land op Kamperveen.²⁸ Zeer waarschijnlijk was deze in het buitenland verblijvende zoon Lambert dezelfde als Lambert Tuent uit Kampen, die in 1556 werd ingeschreven als student aan de universiteit van Keulen. Hij zou dan ook dezelfde Lambert Twent zijn die als Anwalt (advocaat) uit het hertogdom Cleef in 1575 enkele Kampenaren machtigde om op te treden in een proces dat Hendrikje Clossen, de weduwe van de bekende doctor Herman Kroeser, in Kampen voerde in verband met de nalatenschap van haar overleden man.²⁹

IIIc Bartolda Everts Twent. Als Bartolt, dochter van Evert Twent erkent zij op 16 februari 1519 een schuld van 7½ philipsgulden aan Peter Dirksz.³⁰

I Ib Johan Hermansz Twent. Evenals die van zijn broer Evert komt ook zijn naam heel vaak voor in de bronnen. Hij was paardenhandelaar, pachter van visserijen, transportondernemer, aannemer van dijk- en grondwerken en landbouwer aan de Zwartendijk. Zijn naam wordt voor het eerst aangetroffen in een aantekening van 13 maart 1508. Hij is dan samen met twee andere Zwartendijkers, Herman Lucht en Gerbrant Boyster, leverancier van rijshout. Zij zullen Jan van Roederlo acht vimmen (stapels) rijshout thuisbezorgen voor een som van vijftien philipsguldens.³¹ Dat hij aan de Zwartendijk woonde, blijkt uit enkele latere aantekeningen. Als Johan Twent van de Zwartendijk gaf hij op 16 augustus 1513 een getuigenis over een mededeling die hij had gehoord uit de mond van de op haar sterfbed liggende vrouw van zijn buurman Henrick Lucht.³² Een week later verklaarden drie getuigen dat Johan Twent ongeveer drie dagen voor de watervloed opkwam aan Gerrit ten Hove de naweide van een kamp land verhuurde.³³

Samen met zijn broer Evert was Johan deelgenoot toen het visrecht in Keulvoetswater van het jaar 1515 werd verhuurd. De hoofdhuurder was Reiner Martens, met wie zij aan het eind van het jaar afrekening hielden.

Het was een slecht jaar geweest, want er was een verlies geleden van 41¼ herenponden, waarvan Johan en Evert samen 24½ herenponden moesten bijdragen.³⁴ Voor genoemde Reiner Martens stond Johan - dan Johan Hermansz Twent genoemd - borg toen deze werd veroordeeld tot het betalen van 25 herenponden boete. Reiner had de stadsdienaar Zwarte Berent een wond toegebracht, iets wat een zwaar misdrijf was, want een stadsdienaar handelde in opdracht van het oppermachtige stadsbestuur.³⁵ Samen met zijn broer Evert en diens vrouw Bette verkochten Johan en zijn vrouw Gese aan Reiner Martens een huis Boven de Poort [nu de Graafschap] voor 61½ goudgulden. De koopsom werd direct doorgeschoven naar de rijke koopman Peter Mulre, van wie de gebroeders een partij rogge hadden gekocht. Het verkochte huis hadden zij geërfd van hun broer Ricolt Twent.³⁶ Johan Twent bezat ook nog een ander huis Boven de Poort, zoals blijkt uit een transportakte van 5 mei 1519.³⁷

Van Johan Twents bemoeienis met de paardenhandel getuigen aantekeningen uit de jaren 1518 en 1519.³⁸ In een latere aantekening staat iets opmerkelijks: een zekere Anna Jacobs verhaalt in een getuigenis van 17 juni 1537 dat zij vijf jaar tevoren van wijlen Johan Twent een paard kocht, een dertien jaar oude bruine merrie, die de naam droeg van Lopende Roede. Zij verkocht het paard door aan een man uit Amersfoort.³⁹ In 1520 was Johan Twent één van de voerlieden die een groep kooplieden naar Coesfelt zou brengen. De kooplieden wilden niet via Zwolle reizen, want met de inwoners van die stad waren de Kampenaren op dat moment in oorlog. Ook de aanzienlijke koopman Mathijs Hendriksz had hen dringend afgeraden om te dicht bij Zwolle te komen. Voerman Johan Twent zei dat hij een betere route wist, namelijk door de Windesheimer steeg. Later bleek dat Twent toch via Zwolle zou gaan, waarop de koopman Hans Scroeder van de wagen sprong en terugliep naar Kampen. Het was hem te gevaarlijk, want daags tevoren was de Kamper voerman Herman van Voorst in Zwolle vastgezet. Maas Maasz, een van de burgemeesters van Kampen, bleef op de wagen zitten; hij zei dat hij een dienstman van de bisschop was. Hoewel het niet uit het vervolg blijkt, is de wagen van Twent waarschijnlijk toch door de Zwollenaren aangehouden en mochten de passagiers na het betalen van een losgeld weer verder trekken. Tussen Mathijs Hendriksz, de man die waarschuwde en Maas Maasz, die zich er niets van had aangetrokken, kwam het in verband met het bovenstaande tot een proces.⁴⁰

Als aannemer van dijk- en grondwerken treffen we Johan Twents naam ook enkele keren aan. In 1519 nam hij aan om het gat bij de steiger achter de

Het woongebied van de eerste generaties Twent, aangegeven op een bij Ph. Zalsman gedrukte topografische kaart van de gemeente Kampen, die is gebaseerd op verkenningen van eerste luitenant B. ten Broecke Hoekstra gedaan in 1902/1903. Schaal 1:25000. Collectie: Frans Walkate Archief.
 1. De Naaldweg - 2. Plaats waar het veer over de Enk lag. - 3. De Zwartendijk.

Wiltvang dicht te maken. Hij had daarvoor een aantal medewerkers aange-trokken. Stadsdienaar David schreef het contract. Dirkje, de waardin in de Eenhoorn getuigde hierover in 1522. Zij zei dat er tot bevestiging van de overeenkomst in haar herberg voor zes lichte ponden door de partijen was verteerd.⁴¹

Van de jaren 1530-1533 zijn rekeningen van werk aan de Zwartendijk bewaard gebleven. Hieruit blijkt dat Johan Twent een keer heeft aangenomen om een wade, waarmee de plaats van een doorgebroken dijk werd aangeduid, te omdijken. Ook was hij een keer de laagste inschrijver toen een dijk op de oude plaats door een wade moest worden gelegd. Bij aanbestedingen van het hoger maken van de Zwartendijk wordt zijn naam enkele keren aangetroffen als laagste inschrijver en ook wel als inzetter.⁴² In alle gevallen dat hem het werk gegund werd, moest hij voldoende werklieden, transportmiddelen en graafgereedschappen bij de dijk brengen. De door de stad aangestelde dijkmeesters zouden het werk doorlopend in de gaten houden. Op een afgesproken tijd zou de dijkschouw worden gehouden en zou worden gekeken of het werk volgens de voorwaarden was uitgevoerd. Evenals zijn broer Evert kon ook Johan Twent af en toe behoorlijk tekeer-gaan. In 1524 greep hij in de herberg De Blinde Koning een zekere Rijk Korvenmaker bij de haren. Later probeerde hij het mes van de waard uit de schede te trekken om daarmee de korvenmaker te lijf te gaan, maar de waard wist het te verhinderen.⁴³ In 1525 kreeg hij ruzie met Gijse, de wachter en sluitster van de Venepoort en van de daarvoor staande slagboom bij het Sint-Catharijngasthuis. Toen Gijse de slagboom al gesloten had, kwam er een bagijn bij hem om te vragen of hij die boom nog even wilde openen om er een wagen door te laten waarop een aantal geestelijken zat dat nog graag de stad binnen wilde komen, namelijk de prior van het klooster Sint-Janskamp bij Vollenhove, de pater van het Sint-Agnietenklooster in Kampen en een monnik wiens naam niet genoemd werd. Aan dat verzoek voldeed Gijse. Johan Twent zag het gebeuren en werd boos op Gijse, die hij verweet dat hij de paters binnen had gelaten. Hij zei tegen Gijse dat als hij voor de gesloten boom had gestaan en gevraagd had om hem er nog gauw even door te laten, Gijse dat zou hebben geweigerd. Johan wenste Gijse de pokken, de pestilentie en de leemten, wat dat laatste ook mag hebben betekend. Hij had bij het uitgaan van zijn verwensingen bovendien een mes in de hand. Gijse liet het er niet bij zitten en gaf een en ander aan de burge-meesters te kennen. Hij zei dat Johan Twent hem ook al eens eerder had bedreigd.⁴⁴ Samen met Roelof Twent, zijn neef, kreeg hij ook eens ruzie met

Jan Gerrits en diens twee zonen. Getuigen van de vechtpartij verklaarden dat Roelof aan zijn hand gewond was en bloedde, maar zij wisten - zoals getuigen dikwijls verklaarden - niet hoe het gekomen was. Wel verklaarden zij dat Johan Twent met de ruzie was begonnen. Buiten de deur schold Roelof Twent zijn tegenstander nog uit voor nar, waarop Jan Gerrits hem op zijn lijf sloeg.

Johan Twent is waarschijnlijk twee keer getrouwd geweest. Zijn eerste vrouw was Willempje, die als huisvrouw van Johan Twent voorkomt in de ledenregisters van de Sint-Cuneramemorïe. Haar overlijden werd in 1511 aangekend. Zijn tweede vrouw was Gese Jans. Met haar komt hij voor in een transportakte van 1515 en in een aantekening van 6 juli 1523, wanneer zij van Herman Jacobsz uit Kamperveen en diens vrouw Steinolt het erfdeel dat Steinolt toekwam van haar overleden moeder Grete Egberts, zowel roerend als onroerend goed, aankochten. Het onroerend goed zou op het moment dat Johan en Gese dat wensten officieel worden overgedragen ten overstaan van de schout van Kamperveen.⁴⁵ Een eeuw later bezaten nakomelingen van Johan Twent nog landerijen op Kamperveen. Van Johan Twent zijn drie kinderen bekend, namelijk Bartolt, Willem en Evert.

1 Bartolt Johans Twent. In een rechtszaak tussen Jorgen Hansz [Vaecht] en Brant Hermensz getuigt Bartolt Jan Twents zoon op 27 juli 1541 dat wijlen zijn vader woonde op het erf dat nu toebehoort aan Jorgen Hansz. Zijn vader stond toen toe dat Brant Hermensz een huisje mocht bouwen op de hofstede die bij het erf hoort. Hij moest daarvoor de helft van de onraad [waterschapsverplichtingen] maken. De vader en de grootvader van Brant hadden er nooit gewoond, verklaarde Bartolt nog.⁴⁶ Dat ook Bartolt Twent buiten de stad woonde, waarschijnlijk op de Zwartendijk waar ook zijn vader had gewoond en dat hij bemoeienis had met het boerenleven blijkt uit een tweetal aantekeningen uit 1543. Op 26 februari van dat jaar getuigt hij over de pacht van land, door Johan Splinter van de stad gepacht en door hem aan iemand anders overgedaan. In de aantekening wordt ook de sluis genoemd, waarmee waarschijnlijk de sluis in de Zwartendijk bedoeld werd.⁴⁷ Op 24 januari van hetzelfde jaar kreeg hij van Hobert Tijmensz zijn merrie in onderpand voor een schuld van enkele philipsguldens die deze bij hem had.⁴⁸ Verder is er over Bartolt niets bekend.

2 Willem Johans Twent. Uit een getuigenis, gegeven op 6 juni 1563 in een proces tussen de landelijke overheid en de stad Kampen aangaande het heffen

van accijns op Kamperveen, getuigt een aantal inwoners van Kamperveen, die zijn opgeroepen om te verschijnen op een boete van 25 oude schilden, over wat zij van de zaak weten. Eén van de getuigen was Willem Twent, die verklaarde dat hij ongeveer 39 jaar oud was. Willem zou dus in of omstreeks 1524 geboren zijn.

Het gras dat groeide langs de Noordwendige dijk op Kamperveen werd in de jaren 1528-1530 van de gezamenlijke eigenaren van de landerijen van Kamperveen, de erfgenamen genoemd, gepacht door Johan Twent voor zestien herenponden per jaar. In 1551 pachtte Willem Twent die dijk voor een periode van tien jaar, voor een pachtsom van achttien herenponden per jaar. In 1551 stonden Willem Twent en Hendrik ter Laer borg voor Johan Schulten, die van de erfgenamen van Kamperveen het Wendele Vorensland had gepacht. Uit de staat van eigenaren en pachters van de landerijen van Kamperveen, opgemaakt in 1563, blijkt dat Willem Jansz Twent pachter was van dertien morgen land, waarvan Geertgen van Haersolte en Goesfrundt ten Indyck de eigenaren waren. Uit dezelfde staat blijkt dat het Sint-Geertruidengasthuis te Kampen acht akkers land op Kamperveen, samen 9½ morgen groot, in bezit had, maar niet geheel, want Willem Jansz Twent had daaraan ook enig eigendom, namelijk een stukje van één hont en vijftien roeden. Johan Twent - welke Johan dat was is vooralsnog niet bekend, maar het zou Hansken Twent geweest kunnen zijn - was de pachter van die acht akkers.⁴⁹ Een Hansken [Johan] Twent, die niet goed te plaatsen is in de genealogie Twent, komt enkele keren in de bronnen voor.

Behalve bij de landbouw was Willem Twent ook betrokken bij het veer en de brug over de Enk, het water dat Kamper scheidde van Kamperveen. In 1553 en 1560 was hij medepachter van het veer en in 1561 was hij onderpachter van de in de jaren 1557-1560 gebouwde brug, waarvoor van ieder die er over wilde, bruggeld werd geheven.⁵⁰ De naam Willem Twent komt voor in een charter, gedateerd 9 november 1551, waarin de Wilsumse schout Sweer Hilbrink verklaart dat Hermen Koops en zijn vrouw Femme Hendriks van Delden aan Floris Backer en Willem Twent een jaarlijkse rente van één goudgulden verkopen, gaande uit de visserij Stoevesant te Wilsum, maar dit charter zou ook betrekking kunnen hebben op Willem Jacobs Twent.⁵¹

3 Evert Johans Twent. Geboren omstreeks 1521, zoals uit een aantal getuigenissen blijkt.⁵² Hij wordt als Evert Twent genoemd in een aantekening van 17 augustus 1544 waarin staat dat Alijt Jellen hem een bedrag van drie goudgulden en achttien stuivers schuldig is.⁵³ Deze Evert Twent was onge-

twijfeld een zoon van Johan Twent, die hem zal hebben genoemd naar zijn in oktober 1518 doodgeslagen broer Evert. Als Evert Johansz Twent komt hij later in de bronnen voor. Hij woonde, voor het eerst genoemd in 1553, aan de Zwartendijk, waar ook zijn vader Johan had gewoond. Zijn buurman daar was Johan Wichersz, die in februari van genoemd jaar zijn huis verkocht.⁵⁴ Hij was boer en, zoals veel andere landbouwers in het gebied, ook visser. Omstreeks 1540 pachtte hij het visrecht in een kolk bij de Enk nabij het oude Enkveer⁵⁵ en in 1556 viste hij met Roelof Twent en Lubbert Aartsz in de Enk, waar zij eens een grote hoeveelheid vis vingen die zij verkochten aan een Deventer koopman. Met kleine boten werd de vis in drie keer naar de bij de [Keulvoets]brug liggende aak van de koopman gebracht. Omdat de in de Enk gevangen vis van oudsher vrij was gesteld van marktdwang, kon de transactie op deze wijze plaats vinden.⁵⁶ Als boer treffen we Evert aan in 1569, toen hij hooi haalde op Kamperveen.⁵⁷ In 1572, de datum werd niet vermeld, dreef Evert Twent samen met een zoon zijn koeien naar Oosterwolde. Waarschijnlijk was hij bang dat de in aantocht zijnde troepen van de graaf Van den Berg hem zijn beesten zouden afnemen en bracht hij die in veiligheid op Gelders gebied. Op 30 oktober is hij weer terug in Kampen, dat door de graaf bezet is, waar hij een getuigenis geeft over een vermeende doodslag op een soldatenzoon. Deze jongen was echter niet doodgeslagen maar - zoals hij aan Twent vertelde - uit angst om te worden mishandeld naar de kerk van Oosterwolde gevlucht.⁵⁸

Toen Kampen weer in handen was van de aan de koning van Spanje getrouwe partij gaf Evert Jansz Twent, oud ongeveer 54 jaar, een getuigenis voor zijn buurman Simon Claasz, die bij de Enkbrug woonde. Hij verklaarde dat Simon zich in deze turbulente tijden altijd als een vrome katholiek en trouw onderdaan van de koning had gedragen.⁵⁹

Evert Twents naam wordt nog een paar keer aangetroffen in aantekeningen waarin hij als getuige wordt genoemd. Uit alles blijkt dat hij buiten de stad op de Zwartendijk woonde, nabij de weg die tegenwoordig als Nieuwedijk bekend is.⁶⁰ De laatste keer dat zijn naam in de bronnen wordt aangetroffen is in een stuk van 7 januari 1581, waarin hij en vier andere boeren verklaren dat de koeien die zij hebben verkocht aan de uit Gouda afkomstige veekoopman Johan Aartsz, door henzelf waren gefokt.⁶¹

Waarschijnlijk is Evert twee keer getrouwd geweest. In 1546 werd de eerste vrouw van Evert Twent begraven. Haar naam wordt niet genoemd.⁶² De naam van zijn tweede vrouw zal wel Webbegje zijn geweest, want drie van zijn zonen hadden een dochter die zo heette. Een mombert- of voogdijchapstel-

ling gedateerd 21 juni 1580⁶³, waarin Evert Johans Twent als bestevader [grootvader] optrad als voogd voor de kinderen van wijlen Lambert Everts en waarin de naam van de moeder van de kinderen niet wordt genoemd, bracht mij behoorlijk in de war. In eerste instantie dacht ik dat ik met twee verschillende mannen met de naam Evert Johansz Twent te doen had, maar dat leek mij toch niet erg waarschijnlijk. Vreemd was wel dat Lambert Everts, de overleden vader van de in de akte genoemde kinderen niet met de naam Twent werd aangeduid, maar slechts met een patroniem. Zou het misschien de man van een dochter van Evert betreffen? Maar ook dat leek niet erg waarschijnlijk om de volgende reden. De namen van de vijf vaderloos geworden kinderen waren Gerrit, Lubbe, Aechte, Herman en Alidt. Herman was een naam die ook bij de Twents voorkwam, maar die wel erg algemeen was, maar Aechte was een minder algemene naam. Nu blijkt uit de rekeningen van de Bovenkerk in Kampen dat deze kerk in 1608 een legaat kreeg uit de nalatenschap van Aechte Twent, die omstreeks dat jaar was overleden. Het kan naar mijn menig niet anders zijn dan dat zij de in de voogdijschapstelling genoemde dochter van Lambert Everts was, die dus - hoewel met een patroniem aangeduid - een zoon van Evert Jansz Twent was. Een getuigenis van vele jaren later bracht de definitieve oplossing: op 25 maart 1612 getuigen Andries Egbertsz en Jacob Geertsz, beiden ongeveer zeventig jaren oud, dat de vader van Johan, Bartolt en Lambert Evertsz Twent gedurende zijn leven aan de Zwartendijk woonde en altijd de stadslanden met zijn koeien had beweide, zoals alle Kamper burgers die buiten de stad woonden dat ook deden. Alleen de broeken waren daarvan uitgesloten. Daar hebben getuigen al wel zestig jaar lang kennis van. Verder verklaren zij dat een oudere broeder van de drie Twenten, genoemd Lambert Evertsz van de Zwartendijk, 46 of 47 jaar geleden in Kampen kwam wonen in het huis Boven de Poort waarin nu Johan Berentsz woont. Hij besloeg de broeken met zijn koeien op dezelfde wijze als de burgers deden die altijd in de stad hadden gewoond. Hij ondervond daarbij geen enkele belemmering. Getuigen verklaren verder dat zij vroeger veel omgang hebben gehad met de ouders van de gebroeders en ook met henzelf toen ze nog kinderen waren, want het waren hun burens.⁶⁴

Evert Jansz Twent had dus twee zonen met de naam Lambert. Waarschijnlijk uit twee huwelijken, gezien het leeftijdsverschil, want de oudste Lambert is op zijn laatst in 1566 in Kampen komen wonen. Hij zal toen toch minstens twintig jaar oud zijn geweest en dus omstreeks 1545 geboren zijn. Dat kan heel goed mogelijk zijn, gezien het overlijden van de vrouw van Evert Twent

in 1546, hierboven reeds vermeld. De jongste Lambert is volgens enkele door hemzelf gegeven getuigenissen omstreeks 1562 geboren en stamt dus uit een tweede huwelijk van Evert.

Behalve de hierboven vermelde vier zonen had Evert Johansz Twent waarschijnlijk nog een dochter, de slechts onder patroniem genoemde Agatha Everts, die getrouwd was met Foppe Peters. Zij gaf in 1598 een getuigenis.⁶⁵ Een later genoemde Foppe Peters voerde de familienaam Twent.

De kinderen van Evert Johansz Twent waren dus:

1 Lambert Evertsz. Hij is overleden vóór 21 juni 1580, wanneer er voogden worden gesteld over zijn vijf kinderen.

2 Bartolt Everts Twent, geboren omstreeks 1561. Hij is overleden op 4 december 1638 en werd begraven in de Bovenkerk, waar zijn grafzerk nog te zien is. Hij was boer aan de Zwartendijk en heemraad van de Dronther landen.⁶⁶ Zijn eerste vrouw heette Anna Peters, die in 1620 is gestorven. Zijn tweede vrouw, met welke hij trouwde in 1623, was Geertje Hendriks. Uit het eerste huwelijk had Bartolt kinderen.

3 Lambert Evertsz Twent. Hij trouwde eerst met een niet met name genoemde vrouw die in 1598 is gestorven. Zijn drie kinderen uit dat huwelijk stierven vóór 1603. Hij trouwde ten tweede omstreeks 1600 met Gerrigje Lamberts, bij wie hij vijf kinderen kreeg, waaronder Seger Lambertsz Twent, die trouwde met Beeltje Jans ter Stappen. Deze Seger is omstreeks 1610 geboren, hij werd gereformeerd lidmaat te Kampen in 1632 en hij werd in 1637 gekozen tot gildemeester van het snijdersgilde. Hij is jong overleden. Zijn weduwe hertrouwde op 10 mei 1646 met Theodorus Groenenbergh, genaemt Bomgaerts. Seger en Beeltje waren de ouders van Lambert Segersz Twent, die later postmeester in Delft werd.

4 Johan Evertsz Twent, geboren omstreeks 1562 en overleden in 1623. Hij was boer aan de Zwartendijk, visser in de Enk en hij werd lidmaat van de gereformeerde kerk in Kampen in 1595. Hij trouwde ten eerste met Nelle Bartelts en ten tweede met Alijt Driesen. Uit beide huwelijken stamden kinderen.

5 Agatha Everts, die trouwde met Foppe Peters.

Hiermee besluit ik het deel van de genealogie van het geslacht Twent over de oudste generaties. Het vervolg van de genealogie Twent, maar alleen

aangaande de nakomelingen van de Delftse postmeester, is opgenomen in het *Nederlands adelsboek* van het jaar 1952.

Ik heb de nakomelingen van de broers van Lambert Everts Twent en de nakomelingen van zijn zoon Evert Lamberts Twent (de broer van Seger Lamberts Twent) buiten beschouwing gelaten. Voor de aansluiting tussen de Delftse postmeester en oudste generaties doen zij niet ter zake. Uit het bovenstaande blijkt naar mijn mening duidelijk dat de stamvader van het geslacht niet uit Delft, Emmerik of Gullik kwam, maar in de buurt van de stad Kampen woonde.

Voor alle duidelijkheid, want het is moeilijk om bij het bovenstaande de draad vast te houden, heb ik een stamreeks vervaardigd die begint met de oudste Twent en eindigt met de Twent die graaf van Rozenburg werd. Ook een genealogisch overzicht in de vorm van een schema heb ik als illustratie toegevoegd.

- I **Herman Twent**, boer bij Kampen, vermeld 1486-1494.
- II **Johan Hermansz Twent**, vermeld 1508-1530.
- III **Evert Johansz Twent**, geboren omstreeks 1521, overleden ná 7 januari 1581.
- IV **Lambert Evertsz Twent**, geboren omstreeks 1562, begraven 23 september 1639.
- V **Seger Lambertsz Twent**, geboren omstreeks 1610, overleden vóór 28 februari 1646.
- VI **Lambert Segersz Twent**, gedoopt 7 september 1642 Kampen, postmeester te Delft, begraven 14 september 1697 Delft.
- VII **Nicolaas Twent**, gedoopt 12 januari 1681 Delft, overleden 15 maart 1754 Delft.
- VIII **Willem Twent**, gedoopt 18 september 1707 Delft, overleden 9 juni 1750 Delft, rentmeester.
- IX **Adriaan Pieter Twent**, geboren 5 februari 1745 Delft, overleden 28 juni 1816 Wassenaar, graaf van Rozenburg.

Noten

1. Deze brief is afgedrukt in het tijdschrift *De Nederlandsche Leeuw*. 1890, 38.
2. Rechterlijk Archief Kampen, hierna te noemen RAK, inv. nr. 6, fol. 97
3. RAK, inv. nr. 75, fol. 208v.
4. RAK, inv. nr. 75, fol. 237.
5. RAK, inv. nr. 6, fol. 146v.
6. RAK, inv. nr. 1, fol. 410.
7. RAK, inv. nr.76, fol. 214.
8. RAK, inv. nr. 6, fol. 163v en fol. 197v.
9. RAK, inv. nr. 1, fol. 410.
10. RAK, inv. nr. 55, fol. 6v.
11. RAK, inv. nr. 1, fol. 169.
12. RAK, inv. nr. 8, fol. 54 en fol. 55.
13. RAK, inv. nr. 1, fol. 414.
14. RAK, inv. nr. 8, fol. 34.
15. RAK, inv. nr. 56, fol. 35v,
16. RAK, inv. nr. 9, fol. 69v en fol. 71.
17. RAK, inv. nr. 29, fol. 203.
18. RAK, inv. nr. 80, fol. 247a.
19. RAK, inv. nr. 78, fol. 136v.
20. RAK, inv. nr. 75, fol. 262v.
21. RAK, inv. nr. 1, fol.'s 145, 150, 410, 416, 427.
22. RAK, inv. nr. 7, rubriek jaarkeuren.
23. Zie: K. Schilder, 'Het mysterie van de Koeburcht'. In: *Kamper Almanak 2008*. Kampen 2008, 38-62.
24. RAK, inv. nr. 9, fol. 126v.
25. Zie het in noot 23 genoemde artikel.
26. RAK, inv. nr. 78, fol. 408v.
27. Landsklaring en Hoge Bank 1531-1622.
28. J. Don, *De archieven der gemeente Kampen. Deel 2*. Kampen 1966, Reg. nrs. 1575 en 1576.
29. RAK, inv. nr. 81, fol. 149v en fol. 150.
30. RAK, inv. nr. 78, fol. 55v.
31. RAK, inv. nr. 55, fol. 51.
32. RAK, inv. nr. 8, fol. 30v.
33. RAK, inv. nr. 8, fol. 32.
34. RAK, inv. nr. 8, fol. 153v.
35. RAK, inv. nr. 1, blz. 451.
36. RAK, inv. nr. 56, fol. 35v en inv. nr. 78, fol. 404.

37. RAK, inv. nr. 56, fol. 143v.
38. RAK, inv. nr. 78, fol. 408 en fol. 410 en inv. nr. 9, fol. 's 4v, 184v, 190v.
39. RAK, inv. nr. 12, fol. 57v.
40. RAK, inv. nr. 9, fol. 286v.
41. RAK, inv. nr. 10, fol. 96v.
42. Oud Archief Kampen, inv. nr. 1974, niet gefolieerd.
43. RAK, inv. nr. 10, fol. 249.
44. RAK, inv. nr. 10, fol. 249.
45. RAK, inv. nr. 79, fol. 157v.
46. RAK, inv. nr. 12, fol. 274.
47. RAK, inv. nr. 13, fol. 98v.
48. RAK, inv. nr. 80, fol. 224.
49. K. Schilder, *Het Waterschapsboek van Kamperveen. Deel I: met het dijkrecht*. Kampen 1982.
50. Oud Archief Kampen, inv. nr. 427, 434, 437, rubrieken van verpachtingen.
51. Don, deel II, reg. nr. 1478.
52. RAK, inv. nr. 17, fol. 173 en inv. nr. 18, fol. 95v en fol. 115.
53. RAK, inv. nr. 80, fol. 35v.
54. RAK, inv. nr. 58, fol. 57v.
55. RAK, inv. nr. 17, fol. 173.
56. RAK, inv. nr. 14, fol. 57v.
57. RAK, inv. nr. 17, fol. 92.
58. RAK, inv. nr. 18, fol. 95v.
59. RAK, inv. nr. 18, fol. 115.
60. RAK, inv. nr. 14, fol. 251 en 251v.
61. RAK, inv. nr. 82, fol. 254v.
62. Rekeningen van de Bovenkerk.
63. Momberboek 1540-1581, fol. 98. 21 juni 1580. Over de minderjarige kinderen van wijlen Lambert Evertsz, met namen Gerrith, Lubbe, Aechte, Herman en Alidt worden tot mombers gekozen de grootvader Evert Twent, oom Thiman Gerritsz en de landheer Johan toe Boecop. De laatste wil geen administratie voeren.
64. RAK, inv. nr. 22, fol. 117v.
65. RAK, inv. nr. 19, fol. 63v.
66. RAK, inv. nr. 25, fol. 88.